

triglycerides), kokosový olej pak obsahuje MCT (medium chain triglycerides). Vhodné je podávání směsi LCT/MCT. MCT částice jsou metabolicky oxidovány mnohem rychleji a oxidace je méně závislá na karnitinu než oxidace LCT. V posledních letech je trendem obohacování tukových emulzí o rybí olej. Pro použití rybího oleje v pediatrické parenterální péči ale chybí dostatek ověřených poznatků, a proto se rutinně podávání těchto tukových emulzí zatím nedoporučuje.¹¹

Elektrolyty potřebují nedonošené děti ve zvýšené míře, a tak i jejich hrazení může mít specifickou podobu. Nedonošené děti v intenzivní péči se často dostávají do stavů acidózy. Podávání iontů vázaných na organické kyseliny

pomáhá zároveň řešit i tento problém. Například Kalium-L-Malat® je přípravek, kde je draslík vázán na organickou kyselinu, která se v organismu metabolizuje za vzniku bikarbonátu, zodpovědného za změnu pH. Přípravek má proto mírně alkalizující účinek a je často indikován při stavech metabolické acidózy.

Z důvodu vysokého obsahu vápníku, hořčíku a fosforu se do směsi all-in-one někdy používá také organicky vázaný fosfát. Na našem trhu je k dispozici přípravek Glukose-1-Phosphat®, jehož výhodou je, že srážlivost s ionty vápníku a hořčíku je mnohem nižší v porovnání s anorganicky vázaným fosfátem. Prakticky nevytváří s dvojmocnými ionty krystalické struktury, které by mohly ohrozit život dítěte.^{4,9}

Literatura

1. Elstnerová L. Rizikový novorozeneček propuštěný do domácí péče pohledem neonatologa. *Pediatric pro praxi* 2003;2:95–97.
2. <http://www.aspen.org/>
3. Svačina a kol. *Klinická dietologie*. Praha: Grada, 2008.
4. Sobotka L. *Basics in clinical nutrition*. 3rd edition. Praha: Galén, 2004.
5. http://www.nestle.cz/nestlenutrition/files/nutricni_tabulky/fm_85.pdf.
6. <http://www.nutrilon.cz/cs/reseni-kazdeho-problemu/predcasne-narozene-deti/>.
7. http://espgan.med.up.pt/position_papers/Enteral_Nutrient_Supply_for_Preterm_Infants.pdf
8. Frühauf P. Úpravy a přidavky do kojeneckých formulí. *Pediatric pro praxi* 2005;6:302–304.
9. <http://www.farmakonutrice.cz/>.
10. Mikroverze AISLP-ČR (verze 2009. 3. – 1. 7. 2009).
11. <http://www.espen.org/guidelines/>.
12. Firemní materiál

LÉKOVÉ INTERAKCE GLUKOKORTIKOIDŮ

Mělo by nás proto zajímat, zda glukokortikoidy mohou ovlivňovat účinek současně podaných léčiv, případně zda může být nějak ovlivněna jejich účinnost.

LÉKOVÉ INTERAKCE DANÉ POTENCIACÍ FARMAKODYNAMICKÝCH ÚČINKŮ GLUKOKORTIKOIDŮ

Glukokortikoidy mají diabetogenní účinek – zvyšují glukoneogenezi a zvyšují glykémii. Na základě toho **mohou snižovat účinnost perorálních antidiabetik a inzulínu** u diabetiků.

Při současném podání s **nesteroidními antiflogistiky** jsou **potencovány** účinky obou léků na gastrointestinální trakt (gastroduodenální ulcerace) a ledviny (zadržování sodíku a vody v těle).

Jednotlivé glukokortikoidy se mezi sebou liší svou mineralokortikoidní účinností (**tabulka 1**).

Mineralokortikoidní účinek se projevuje zadržováním sodíku, vody v organismu, a dále ztrátami draslíku, z čehož vyplývají další interakce glukokortikoidů:

- u pacientů léčených pro hypertenzi mohou **snižovat účinek antihypertenziv**;
- mohou **potencovat hypokalemii** při současném podání s hypokalemizujícími léčivy jako jsou např.:
  - » léčiva zvyšující vylučování draslíku renálně kličková a thiazidová diuretika, theofylin,
  - » léčiva zvyšující ztráty draslíku stolicí – nadužívání laxativ,
  - » léčiva způsobující přesun draslíku do buňky – inzulín, beta-2 mimetika.

Pokud pacient užívá imunosupresivní dávky glukokortikoidů, je kontraindikováno očkování živými či živými oslabenými vakcínami. Vakcíny obsahující mrtvé či inaktivované mikroorganismy

Mgr. Michaela Šlesingerová Lékárna FN Na Bulovce, Praha

Glukokortikoidy jsou léčiva s metabolickými, protizánětlivými a imunosupresivními účinky. Používají se v různých dávkách od nejnižších až po velmi vysoké. Mají široké spektrum indikací, proto se s nimi můžeme setkat u velkého počtu pacientů. Zpravidla se nevyskytují v lékové anamnéze samostatně, ale jako jedno z více léčiv.

mohou být nemocným léčeným imunosupresivními dávkami kortikosteroidů podávány, avšak **imunitní odpověď na tyto vakcíny může být oslabena**.

Tabulka 1 Srovnání mineralokortikoidní účinnosti glukokortikoidů

Glukokortikoid	Relativní mineralokortikoidní účinnost
Hydrocortison	1
Prednison	0,8
Methylprednisolon	0,5
Triamcinolon	0
Dexamethason	0
Betamethason	0

FARMAKOKINETICKÉ LÉKOVÉ INTERAKCE GLUKOKORTIKOIDŮ

Při současné terapii glukokortikoidy může být **zvýšen antikoagulační účinek warfarinu** (dokumentováno u vyšších dávek methylprednisolonu a dexamethasonu). Je doporučeno monitorovat INR. Mechanismus této interakce není znám.

Glukokortikoidy **urychlují ledvinovou clearance kyseliny acetylsalicylové (ASA)** a tím snižují

její plazmatickou koncentraci. Tato léková interakce byla popsána u dexamethasonu, betamethasonu, triamcinolonu, prednisonu při současně dlouhodobé terapii dávkami ASA 1 300 – 4 600 mg. Pravděpodobně nebude klinicky významná při používání dávek 100 mg ASA v indikaci antiagregační terapie u ICHS.

Glukokortikoidy jsou substráty cytochromu P-450 3A4. Induktory a inhibitory 3A4 mohou ovlivňovat jejich plazmatický poločas, AUC a maximální plazmatickou koncentraci. Nejvíce interakcí tohoto typu bylo popsáno u methylprednisolonu. Účinnost methylprednisolonu je snížena při současném podání induktorů 3A4 fenobarbitalu, fenytoinu a karbamazepinu, naopak zvýšena je při podání inhibitorů 3A4 itrakonazolu, ketokonazolu, klarithromycinu a grepové šťávy. Mnohem méně je indukci a inhibicí 3A4 ovlivněn prednison, nebyla potvrzena interakce s itrakonazolem, ketakonazolem ani grepovou šťávou, pouze klarithromycin ve dvou kazuistikách zvýšil účinnost prednisonu.

Dexamethason je substrátem, ale zároveň i **induktorem 3A4**. Vzhledem k tomu, že velké množství léčiv je metabolizováno právě tímto enzymovým systémem, může dexamethason potenciálně snížit účinnost řady léčiv.

ZÁVĚR

Glukokortikoidy vzhledem ke svým účinkům v organismu na různých úrovních jsou léčiva s velkým potenciálem lékových interakcí.

Literatura

- Suchořák J. a kolektiv. *Kompendium lékových interakcí*. Praha: Infopharm, 2005.
- Ryšavá R. Hypokalemie. *Interní medicína* 2006;9:385–388.
- SPC k léčivým přípravkům systémových kortikosteroidů.

